Q.P. Code :04844

[Time: Three Hours] **[Marks:100]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B:
1. All questions are compulsory.
2. All questions have internal choice.
3. Draw neat diagrams wherever necessary.
4. Use of simple calculator is permitted.
5. Figures to the right indicate full marks.

Q.1) A) **Select the best answer from the given options and rewrite the statement. Any Ten:-** 10

i. Demand for a product of a firm in perfect competition is ____________
 a. relatively elastic b. unitary elastic
 c. perfectly elastic d. relatively inelastic

ii. In the short run to stay in business, the firm must cover ________.
 a. total cost b. fixed cost c. variable cost d. normal profit

iii. Under imperfect competition _______.
 a. there is necessarily one producer
 b. individual sellers have no control over the price of the goods or services they produce
 c. individual sellers have control over the price of the goods or services they produce
 d. none of the above

iv. If we were examining a market that had three producers, use would call that market _________.
 a. perfect competition b. monopoly
 c. monopolistic competition d. oligopoly

v. Monopolistic competition resembles perfect competition in ___________.
 a. there are substitutes for products
 b. there are many firms
 c. entry and exit is easy
 d. all of the above

vi. In a monopolistically competitive market the number of firms is _________.
 a. few b. large c. one d. two

vii. Price discrimination will ________.
 a. lead to higher price
 b. occur when the same product is sold to different buyers at different prices
 c. result in firms charging the same price to all consumers.
 d. both a and b

viii. ________ qualify for multiple product pricing.
 a. Printer and computer
 b. Pen and paper
 c. Jewellery and watches
 d. All of the above

ix. Price discrimination is possible when _________.
 a. markets are separated by distances
 b. there is perfect competition
 c. both a and b
 d. neither a nor b

TURN OVER

munotes.in

x. Capital investment decisions are irreversible because ____________.
   a. the expenditure is very large
   b. the expenditure is very small
   c. investment is done by the government
   d. none of the above

xi. ________ does not apply to the payback period method.
   a. Helps in ranking of profits
   b. Reduces uncertainty associated with returns
   c. Is expressed in number of years
   d. Does not consider time value of money

xii. The value expected to be achieved from the amount invested is known as _______.
   a. internal rate of return b. net present value
   c. payback period d. replacement investment

Q.1) B) **State whether the following statements are True or False.** 10

i. A firm is a price taker under perfect competition.
ii. The demand curve of a firm in perfect competition is horizontal.
iii. A monopolist never makes losses in the long run.
iv. A monopolistically competitive firm does not need to advertise its product.
v. Price under monopolistic competition would be higher due to advertising cost.
vi. Price rigidity is an important characteristic of oligopoly.
vii. Transfer pricing is used when subsidiaries of a firm transact with each other.
viii. Price discrimination is practiced by a monopolist.
ix. Under marginal cost pricing, price is determined on the basis of fixed cost.
x. Capital budgeting decisions do not affect the profitability of firms.
xi. When NPV is negative, the project is accepted.
xii. Payback period method is based on the principle of discounting.

Q.2) Attempt A and B OR C and D:-

A) What are the characteristic features of perfect competition? 8

B) Explain equilibrium of a monopoly firm earning supernormal profit in the short run. 7

OR

C) What is monopoly? Describe its features. 8

D) Read the paragraph below and answer the following questions:- 7

The market for wheat in Timbuktu has a large number of buyers and sellers. The quality of wheat is homogeneous. There is free entry and exit and there is no government intervention.

   i. Name the market structure being described in the paragraph above.
   ii. Describe the characteristic features of the market identified by you in question(i)

Q.3) Attempt A and B OR C and D:-

A) Write an explanatory note on product differentiation. 08

B) Explain Paul Sweezy's kinked demand curve model. 07

OR

TURN OVER

munotes.in

C) Describe various forms of price leadership. 08

D) Read the paragraph below and answer the following questions:- 07

A shampoo manufacturer is aware of many competing brands of shampoos both of local firms and MNCs. He uses advertisements with the most popular firm stars to promote his product. When other competitors come up with different varieties of shampoos he also introduces different varieties of his product or changes the packaging to make it more attractive. He prefers to spend on advertising and a good sales department than risk a price war.

i. Name the market structure being described in the paragraph above.

ii. Describe the characteristic features of the market identified by you in question (i).

Q.4) Attempt A and B OR C and D:-

A) Discuss the conditions under which price discrimination is possible. 08

B) Write a note on marginal cost pricing 07

OR

C) Explain the multiple product pricing method. 08

D) i) Discuss the merits and demerits of the full cost pricing method. 07

ii) Assuming a desired mark up of 12% if average variable cost is Rs.45 and the average fixed cost Rs.20, calculate the full cost price of product M of the firm Maxxer.

Q.5) Attempt A and B OR C and D:-

A) What is capital budgeting? Explain the steps in capital budgeting. 08

B) Write a note on Internal Rate of Return. 07

OR

C) Explain Net Present Value Method of project evaluation. 08

D) In the following table are four projects with the initial investments and annual cash flows. 07

Calculate the payback period for each project and rank the project.

Project	Initial Investment	Annual Cash Flow
A	60,000	15,000
B	40,000	8,000
C	30,000	15,000
D	20,000	20,000

Q.6) **Attempt A and B OR Write short notes on any four.**

A) Analyze the short run equilibrium of firms in perfect competition under conditions of differential cost. 10

B) Discuss the role of advertising highlighting its advantages and disadvantages. 10

OR

Q.6) Write short notes : (Any **Four**) 20

i. Sources of monopoly power

ii. Cartels

iii. Distinction between oligopoly and monopolistic competition

iv. Degrees of price discrimination

v. Transfer pricing

vi. Significance of capital budgeting

____

TURN OVER

munotes.in

Q.P. Code :04844

४

(मराठी रूपांतर)

वेळः ३ तास **एकूण गुणः १००**

Please check whether you have got the right question paper.

सूचनाः १. सर्व प्रश्न **आवश्यक** आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय आहेत
३. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा
४. साध्या अणकयंत्राचा वापर करण्यास परवानगी आहे.
५. उजवीकडील अंक पूर्ण गूण दर्शवितात

प्र. १ (अ) दिलेल्या पर्यायामधून योग्य उत्तराची निवड करा आणि विधाने पून्हा लिहा. (**कोणतेही दहा**) १०

i) पूर्ण स्पर्धेतील अद्योगसंस्थेची वस्तूची मागणी ------- असते.

अ) अधिक लवचिक ब) एकक लवचिक
क) पूर्ण लवचिक ड) अधिक अलवचिक

ii) अल्पकाळात उद्योगसंस्थेला व्यवसासयात टिकून राहण्यासाठी ------- खर्च भरून काढावाच लागतो.

अ) एकूण खर्च ब) स्थिर खर्च
क) बदलता खर्च ड) वाजवी नफा

iii) अपूर्ण स्पर्धेत --------

अ) एक उत्पादक आवश्यकच असतो
ब) व्यक्तिगत विक्रेत्यांचे त्यांनी केलेल्या वस्तु आणि सेवांच्या किंमतीवर नियंत्रण नसते.
क) व्यक्तिगत विक्रेत्यांचे त्यांनी केलेल्या वस्तू आणि सेवांच्या किंमतीवर नियंत्रण असते
ड) वरिल पैकी नाही

iv) जर आपण अशा बाजाराचे परिक्षण करत असू ज्यामध्ये तीन उत्पादक असतील तर अशा बाजाराला आपण असे संबोधतो.

अ) पूर्ण स्पर्धा ब) मक्तेदारी
क) मक्तेदारियुक्त स्पर्धा ड) अल्पाधिकार

v) खालीलपैकी कोणत्या बाबतीत मक्तदारियुक्त स्पर्धा हि पूर्ण स्पर्धेसारखी दिसून येते?

अ) उद्योगसंस्था किमंत स्विकाराऱ्या असतात
ब) उद्योगात अनेक उद्योगसंस्था असतात
क) बाजारातील प्रवेश आणि निर्गमन सोपे असते.
ड) वरिल पैकी सर्व

TURN OVER

munotes.in

vi) मक्तेदारियुक्त स्पर्धात्मक बाजारात उद्योग संस्थाची संख्या इतकी असते.
अ) अल्प ब) मोठी
क) एक ड) दोन

vii) मुल्य विभेद ------------
अ) उच्च किंमतीला कारणीभूत ठरतो.
ब) अशावेळी निर्माण होतो जेव्हा तीच वस्तु भिन्न ग्राहकांना भिन्न किंमतला विकली जाते.
क) उद्योगसंस्थाना सर्व ग्राहकांना एकच किंमत आकारण्यासाठी परिणामी ठरतो.
ड) अ आणि ब दोन्ही

viii) ------ वस्तूंचा संच बहुवस्तु किंमत निर्धारणास पात्र ठरतो.
अ) प्रिंटर आणि कॉम्प्यूटर
ब) पेन आणि कागद
क) दागिणे आणि घड्याळ
ड) वरिल पैकी सर्व

ix) मुल्यविभेद अशावेळी शक्य होतो जेव्हा -----------
अ) अंतरानुसार बाजार विभागले जातात ब) तेथे पूर्ण स्पर्धा असते
क) दोन्ही अ आणि ब ड) अ आणि ब दोन्ही नाही

x) भांडवल गुंतवणूकीचे निर्णय मागे घेता येत नाहीत कारण ---------
अ) खर्च मोठा असतो
ब) खर्च अत्यल्प असतो
क) सरकार गुंतवणूक करते
ड) वरिल पैकी नाही

xi) -------- हे परतावा कालावधी पद्धतीला लागू होत नाही.
अ) नफ्याचा क्रम लावण्यास सहाय्य करते
ब) परताव्या बाबतची अनिश्चितता कमी करते
क) एकूण वर्षामध्ये स्पष्ट केली जाते
ड) पैशाचे कालमुल्य लक्षात घेते

xii) गुंतवणूकीपासून प्राप्त होणाऱ्या अपेक्षित मुल्यास असे म्हणतात.
अ) अंतर्गत परतावा दर ब) निव्वळ वर्तमान मुल्य
क) परतावा कालावधी ड) पूनस्थापना गूंतवणूक

munotes.in

6312D56E778E5E465DA920C90BA42839

प्र. १ ब) खालील विधाने चुक की बरोबर ते सांगाा (**कोणतेही दहा**) १०

i) पूर्ण स्पर्धेत उद्योगसंस्था किंमत स्विकारणारी असते.
ii) पूर्ण स्पर्धेतील उद्योग संस्थेचा मागणी वक्र क्षितिज समांतर असतो.
iii) दिर्घकाळात मक्तेदाराला तोटा होत नाही.
iv) मक्तेदारियुक्त स्पर्धात्मक उद्योगसंस्थेला तीच्या वस्तूकरिता जाहिरात करावी लागत नाही.
v) जाहिरात खर्चामुळे मक्तेदारियुक्त स्पर्धेत किंमत उच्च असू शकते.
vi) किंमत ताठरता हे अल्पाधिकाराचे महत्वाचे वैशिष्टय आहे.
vii) उद्योग संस्थेच्या सहयोगी संस्था जेव्हा एकामेका बरोबर व्यवहार करतात तेव्हा हस्तांतरणीय किंमत निर्धारणाचा उपयोग केला जातो.
viii) मुल्य विभेद मक्तेदाकडून अवलंबला जातो.
ix) सिमांत खर्च किंमत निर्धारणामध्ये स्थिर खर्चाच्या आधारे किंमत निश्चित केली जाते.
x) भांडवली अंदाजपत्रकाचे निर्णय उद्योगसंस्थेच्या नफ्यावर प्रभाव पाडत नाहीत.
xi) जेव्हा निव्वळ वर्तमान मुल्य ऋणात्मक असते तेव्हा तो प्रकल्प स्विकारला जातो.
xii) परतफेड कालावधी पद्धत वटवणूक तत्वावर आधारलेली आहे.

प्र. २ अ अथवा ब किंवा क अथवा ड या प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्टये कोणती? ८

ब) अल्पकाळात अवाजवी नफा कमावणाऱ्या मक्तदारी अद्योगसंस्थेचा समतोल स्पष्ट करा. ७

किंवा

क) मक्तेदारी म्हणजे काय? मक्तेदारीची वैशिष्टये स्पष्ट करा. ८

ड) पुढील उतारा वाचून त्याखालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. ७

तिंबूक्तू मधील गव्हाच्या बाजाराला असंख्य ग्राहक आणि विक्रेते आहेत. गव्हाचा दर्जा एकजीनशी आहे. या बाजारात मुक्त प्रवेश आणि मुक्त गमण असून तेथे सरकाचा हस्तक्षेप नाही.

i) या उताऱ्यामध्ये विशद केलेल्या बाजार रचनेला नाव द्या.
ii) या प्रश्नामध्ये तुम्ही ओळखलेल्या बाजारची वैशिष्ये विशद करा.

प्र. ३ अ आणि ब अथवा क आणि ड या प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) उत्पादन भिन्नता यावर विश्लेषणात्मक टिप लिहा. ८

ब) पॉल स्विझी यांच्या बाकदार मागणी वक्राचे प्रतिमान स्पष्ट करा. ७

किंवा

क) किंमत नेतृत्वाचे विविध प्रकार विशद करा. ८

ड) खालील उतारा वाचून त्याखालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. ७

एका शाम्पूच्या उत्पादकाला शाम्पूच्या ब्रँडच्या बाबतीत असणाऱ्या स्थानिक पातळी वरील स्पर्धक उद्योगसंस्था आणि बहुराष्ट्रीय कंपन्या यांची जाणीव आहे. तो त्याच्या वस्तूच्या विक्रीवाढीकरिता अतिशय प्रसिद्ध अशा सिनेस्टारची जाहिराती करीता निवड करतो. जेव्हा इतर स्पर्धक शाम्पूचे विविध प्रकार पुढे आणतात तेव्हा तो सुद्धा त्याच्या उत्पादनामध्ये विविध प्रकार पुढे आणतो किंवा अधिक आकर्षित करण्याकरिता वेस्टन बदलतो. तो किंमत युद्धांच्या धोक्यापेक्षा जाहिरात आणि चांगल्या विक्री विभागाला प्राधान्य देतो.

6312D56E778E5E465DA920C90BA42839

i) या उताऱ्यामध्ये वर्णन केलेल्या बाजार रचनेला नाव द्या.

ii) याठीकाणी तुम्ही ओळखलेल्या बाजाराची वैशिष्टये विशद करा.

प्र. ४ अ आणि ब किंवा क आणि ड हे प्रश्न सोडवा

अ) कोणत्या स्थितीत मुल्यविभेद शक्य होईल याची चर्चा करा. ८

ब) सिमांत खर्च किंमत निर्धारण यावर टीप लिहा. ७

किंवा

क) बहूवस्तू किंमत निर्धारण पद्धती स्पष्ट करा. ८

ड) i) पूर्ण खर्च किंमत पद्धतीचे गूण व दोष स्पष्ट करा. ७

ii) उद्योग सस्स्थेचा अपेक्षित मार्क अप (लाभ) १२% गृहित धरला आहे. सरासरी बदलता खर्च ₹ ४५ आहे आणि सरासरी स्थिर खर्च ₹ २० आहे तर मॅक्स कंपनीच्या m वस्तूची पूर्ण खर्च किंमत काढा.

प्र. ५ अ अथवा ब किंवा क अथवा ड या प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) भांडवली अंदाजपत्रक म्हणजे काय? भांडवली अंदाजपत्रकाचे टप्पे स्पष्ट करा. ८

ब) अंतर्गत परतावा दर यावर टीप लिहा. ७

किंवा

क) प्रकल्प मुल्यांकनाची निव्वळ वर्तमान मुल्य पद्धती स्पष्ट करा. ८

ड) खालील कोष्टकात चार प्रकल्पांची सुरूतातीची गुंतवणूक आणि वार्षिक रोकड प्रवाह दिला आहे. प्रत्येक प्रकल्पाचा परतफेड कालविधी काढा आणि प्रकल्पांचा क्रम लावा. ७

प्रकल्प	सुरवातीची गुंतवणूक	वार्षिक रोकड प्रवाह
अ	६०,०००	१५,०००
ब	४०,०००	८,०००
क	३०,०००	१५,०००
ड	२०,०००	२०,०००

प्र. ६ अ अथवा ब किंवा कोणत्याही चारवर टिपा लिहा.

अ) भिन्न खर्चाच्या स्थितीत पूर्ण स्पर्धेतील उद्योगसंस्थेचा अल्पकालीन समतोल स्पष्ट करा. १०

ब) जाहिरातीच्या भूमिकेचे फायदे तोटे अधोरेखीत करून चर्चा करा. १०

किंवा

टिपा लिहा (**कोणत्याही चार**) २०

i) मक्तेदारीचे स्त्रोत

ii) कार्टेल

iii) अल्पाधिकार आणि मक्तेदारियुक्त स्पर्धा यामधील फरक

iv) मुल्यविवेदाच्या श्रेणी

v) बदली (हस्तांतरणीय) किंमत निर्धारण

vi) भांडवली अंदाजपत्रकाचे महत्व

TURN OVER

6312D56E778E5E465DA920C90BA42839

munotes.in